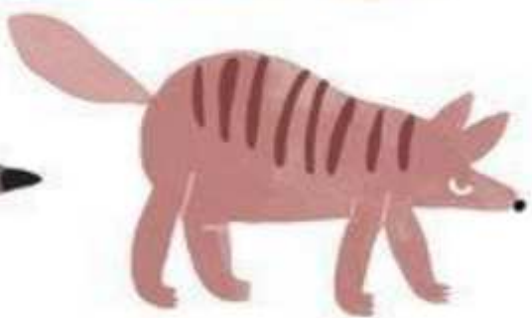

A alla tole

biologia

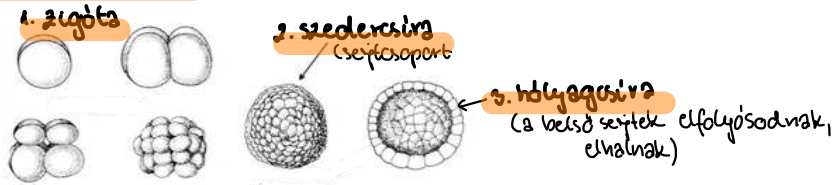

MIN PIN

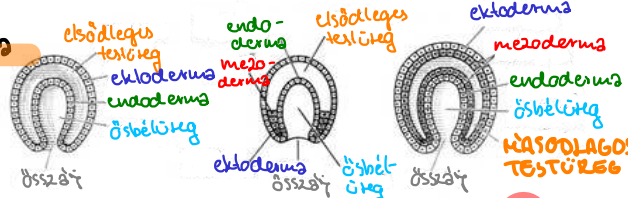
ÁLLATOK RENDSZERTANA

Állatok: olyan heterotróf élőlények, melyek fejlődésük során átmennek a bélcsíra állapotán az egyed rendelkezik a különböző szerveinek összehangolt működését biztosító idegrendszerrel és az egyedet védő immunrendszerrel (kivéve ürbelűek)

az embrionális egyedfejlődés szakaszai

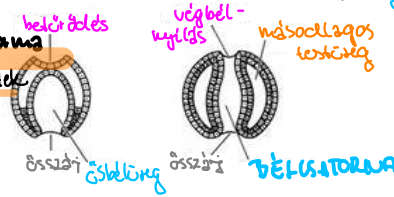
4. bélcsíra

Csíralemezek

- ektodermis:** külső csíralemez
- mezodermis:** középső csíralemez
- endodermis:** belső csíralemez

5. plamulaforma

testüreg: a testfal és tápcsatorna között található üreg

elődleges testüreg (áttestüreg)

> az ektó- és endodermis között, folyadék tölti ki

• lapos- és fonálféreg

másodlagos testüreg (valódi testüreg)

> a mezodermis által képzett üreg

• gyűrűsférgektől

hármass testüreg (trinetamer)

> a másodlagos testüreg három részre oszlik

• tapogatószók, újszájűek

ősszájűek: a bélcsíra ősszája a tápcsatorna szájnílásává alakul

lapos- és fonálféreg, puhatestűek, gyűrűsféreg, ízelt-lábúak

újszájűek: az ősszáj végbélnyílássá alakul, szájnílás képződik

lökésköbűek, előgerinchírosok, fejgerinchírosok, gerincesek

szögletes szimmetria: ha az életörölmények következtében egy

különböző irányból érkeznek az inger

> több szimmetriás az élőlény testén

kioldalsi (bilaterális) szimmetria: csak egy sík, amely kettőszéti a testet

> a környezeti hatásokot irány szerint differenciáltságot tudja elkülöníteni

nemzedékutlakozás: az ivaros és ivartalan fejlődési szakaszok szabályosan váltakoznak egymást

diffúz idegrendszer: többnyelvűség, idegsejtek összekapcsolódásával létrejött idegrendszer

egyenlétű sejtek egyenletesen halózzák be a testet

az egész test utlasz az ingerre

állati **kutakula:** a kültakaró által a testfelületre kerülő szilárd rugalmas burk

szelvényezettség: a főtengely hosszában a testen csatlakozó részek, testszakaszok (külső/belső)

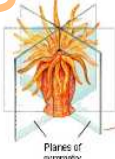
egynemű: a szelvények alakban, felépítésben megegyeznek

kölnemű: a szelvények felépítésben, működésben eltérnek → testtagok

aszimmetrikus

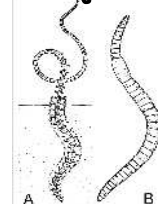

bilaterális szimmetria

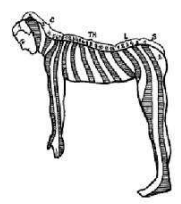

szögletes szimmetria

Férgek szelvényezettsége

Ember szelvényezettsége

Rendszertan

álszövetes aszimmetria

Szivacsok

Korongállatok

Sugérszimmézia

testüreg nélküli

Csalánzóók
hidraállatok, urág-
kanyalállatok, állatok

hordósmedúzák

Válódi szövetes

kétoldali szimmetria

testüregesek

Össztájjak

álltestüregűek

fonalférgek

laposférgek
örméy-, gólya-
mészférgek

valódi
testüregűek

puhatestűek
csigák, kagylók, fejlábúak

gyűrűsférgek
soksejtűek, megsejtűek

cszeltlábúak
pókszabószálak, rákok,
vovavok

Újszájjak

négyes
testüregűek

tüskeshórnok

előgerinchórnok

fejgerinchórnok

gerincesek

Szivacsok

- > álszövetes
- > sejtlen belüli emésztés
- > ivarsejtekkel / bimbózással szaporodik
- > telepek

Korongállatok

Ecthoplax

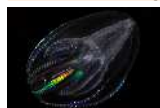
- > nincs testüreg, szövet, szem
- > kevés sejt alkotja
- > oszlopos sejtek két rétege közötti folyadékban fonalas sejtek
- > oszlopos mozgás
- > sejtlen belüli emésztés

hordósmedúzák

Vénusz öve

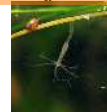

Kucsma-medúza

HIDRAÁLLATOK

közönséges hidra

Édesvízi medúza

hólyagmedúza

csalánzóók

- > nagy víztartalom
- > mozgás: állítatlan (hidraállatok) v. rákítalel (medúza)
- > neurodilatáció okozás
- > csalánsejt a tapogatókon, száj környékén → zsákmány elejtése
- > diffúz idegrendszer
- > hámizomszövetek

VENYÉGÁLLATOK

főlen medúza

VIRÁGÁLLATOK

Urszörösa

nemes kovall

fonalférgek

- > nincs önálló légző- és anyagcsere rendszer
- > háromszakaszos tápcsatorna
- > váltóvánd
- > parazita / ragadozó / szaprofita

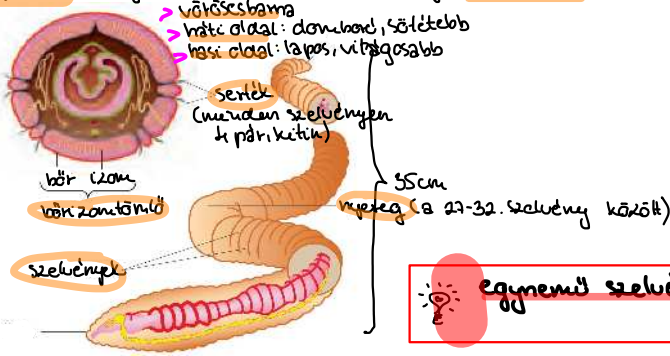

Gyűrűsféreg

evolúciós újítások

- > valódi testüreg a testüreg a mezodermán belül
- > valódi külső, belső szelvényezettség
- > kerengési rendszer
- > szabályos mezodermia

testfelépítés (földigilisztá)

egyenmő szelvényezettség: a szelvények felépítése nagyon hasonló nem olvadtak össze nagyobb testtagokká

evolválta
 többszörös
 szüvelés
 valódi testüreges
 valódi szelvényezett
 mindkétrom csőválcsmal rendelkező
 összejú
 kétoldali szimmetriájú

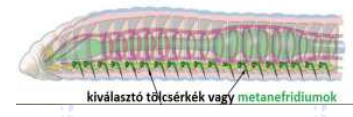
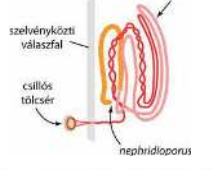
mozgás táplálkozás légzés kiválasztás szaporodás idegrendszer érzékelés

bőrzömönlő izomtag:
 • körkörös + hosszanti
 hidrosztatikai víz
 • testalapot tartózza meg
 serték
 főlegmozgás
 • elülső körkörös izomtagok →
 • előrenyúlás →
 • megkapaszkodás
 • hosszanti izmok →
 • megrövidül →
 • mozdul után húzza a testet

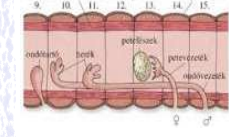
> görfág
 > homló szervek
 anyagok
 > tápanyagfelvétel
 humuszkiepzés
 > üríték átváltása
 anyagokhoz gazdag
 > szerves anyagból
 ionokat szabó fel
 > szűrés, fűtény:
 kémiai, mech. receptor
 > előbél
 • szűrés, üríték, nyelés, hegy
 • zúzógyomor

> bőrlégzés
 > diffúz légzés
 > külső légcsere:
 • nyálkás hőmérséklet
 > belső légcsere:
 • hárszálakat szüvelék között

> vesekék
 > szelvényenként 1 pár
 > szűrési és ürítési
 szűrési szakasz

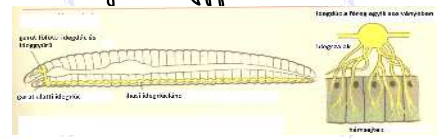

> hímhős
 > belső, kölcsönös
 megtermékenyítés
 > közvetlen fejlődés

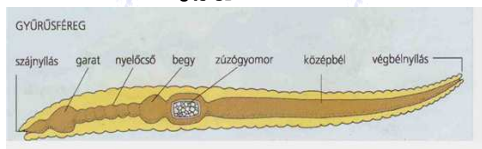

> hasdúcúlc típusú
dúcúlcrendszer
 > szelvényenként hasi
 oldalon 1 pár dúc

> az adott szelvényt idegzik be
 > lep: agydúc
 • érző infók feldolgozása
 • gáratartó dúc
 • táplálékfelvétel szabályozása
 • gáratideggyűrű

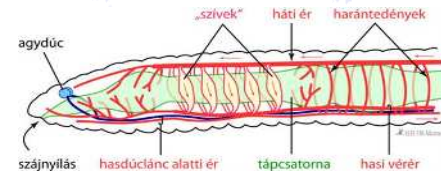
> középbél
 • U alak
 • sejtlen kívüli emésztés
 • felszívás
 > végbél
 • vízfelszívás
 • bélsár eltolása
 • ürítés

kütlakáro kerengés

> vékony kutikula
 > hámleveg: sok érzékszert, nyálkaméregszert
 > bőrök nyálkás: kiszáradás ellen

> zárt
 > nyelőső körüli szívok
 artériák → kapillárisok → vénák → szív
 > piros vér (hemoglobinn)
 > fehérvérsejtek
 > nincs immunrendszer

rendszerzés

SOKSERTÉZŐEK
 elhódító palóka

világbíróféreg

NYEREGKÉPZŐK

kevéssértézők
 közönséges földigilisztá

puccok
 Orvosi puccok

nyolcszemű nádaly

ROVAROK

Testfelépítés

három testtáj

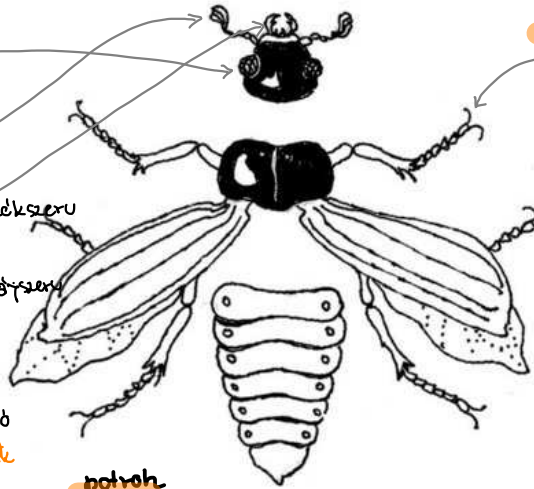
- > fej
  - > tor
  - > potroh
- a szelvények különművek
befüzdések választják el

lemezek (kint tartalmaznak)

- > hátlemez
- > haslemez
- > oldallemezek

fej (6 szelvényből)

- > összetett szemek
  - 1 pár összetett szem
  - 3 pontszerű
- > érzékelő csápok
  - kémiai és mechanikai érzékszerv
- > szájszervek
  - 3 pár szelvény eredetű szájszerv
- > kpi idegrendszer
  - agyduc
  - garat alatti dúc

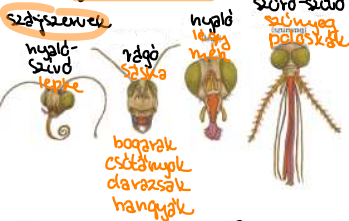
tor

3 pár rírdláb, típusok:

szájszerv

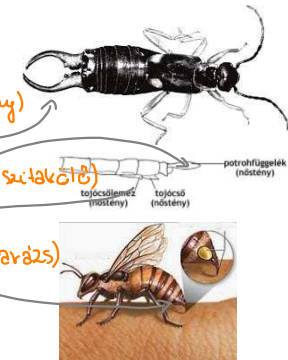
- > nem valódi uétag
- > nincs saját izomzat
- > békéllés
- > légszerek és erek

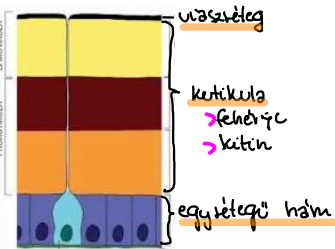
potroh

- > szelvényezett szerkezet
- > szelvényenként 1 pár gázcserevnyílás
- > hátoldalon csőszív
- > bélrendszer jelentős része
- > szaporító szervek
- > függelék

- érezkelő szervek (csőszív)
- fejgyerek (főbőrösítés)
- párást segítő kepletek (szitakötő)
- tojócsővel
- felrakó + méreganyag (darázs)

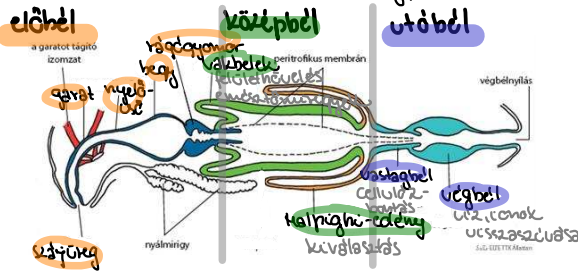

Küttakaró

Táplálkozás

- > növényevők, ragadozók, dögevők, vérszívók
- > szájszertípusok a táplálkozás módjának megfelelően alakulnak ki

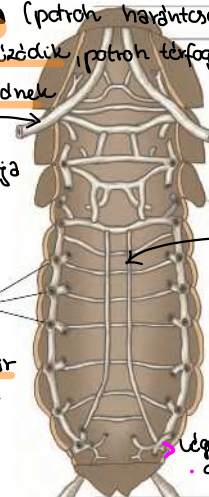
Légzés

légszűrőrendszer

- testfalgyök nem vesz részt a légzési gázok szállításában

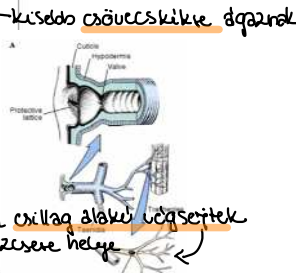
a légzés folyamata (potroh hárdtörőköltőzár)

- > kilégzés: összehúzódnak, potroh térfogata csökken
- > belégzés: elernyednek
- > légszerek
  - kütikula börtje

légszűrőnyílások:

- potrohon, oldalt
- szelvényenként 1 pár
- előtte sírdláb szerkezet

Rendszerezés

Izelt lábak

PÓKSZABASÚAK

- > nyolc izelt láb
- > nincs csáp, szárny
- > elttest (fejtor), utttest (pótron)
- > csápmagc, 3 ízű
- > tapogatóláb
- > 4 pár járdláb
- > 0-5 pár egyszerű szem
- > ragadozó/éldsködd
- > méreg-, szöv-, bűzmirigy

sporpók

lápsti skorpió

atka

közönséges kullancs

pók

koronás keresztipók

RÁKOK

- > páncélja mészet tartalmaz
- > fejtor, pótron
- > 2 pár csáp
- > 1 pár rágó (aprítás)
- > 2 pár állkapocs (törmelék felszedése)
- > koponyó
- > állkapocsi lábak ollókkal
- > járó-/szelőláb
- > általában vízi életmód

északrák

fatos pancseszaka

felensőlábú rákok

közönséges bolharák

tízlábú rákok

háromi garnéla

ágascsápú rákok

nagy vízibolha

ezelőlábú rákok

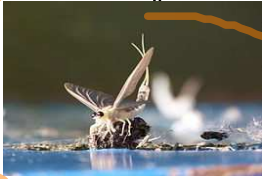
tavaszi kancsó

ROVAROK

kecskek

kiszárvág

csótányok

konnyhai csótány

lehelalakiak

lapostetű

növénytetvek

vérletk

pillékelykék

ezüstös ősnovar

sátkötők

sávos sátkötő

fermeszek

szőlőtermész

tojásövesek

olasz sáska

bogarak

májusi cserébbogár

sárhóbacok

órcás énekeskabóca

lepkék

nappali pávaszem

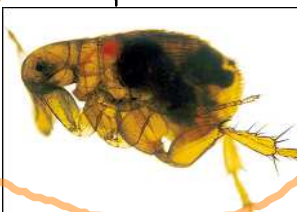
poloskák

ágyi poloska

bolhák

pestisbolha

hártlyószárnyúak

lódarázs

kettenrágók

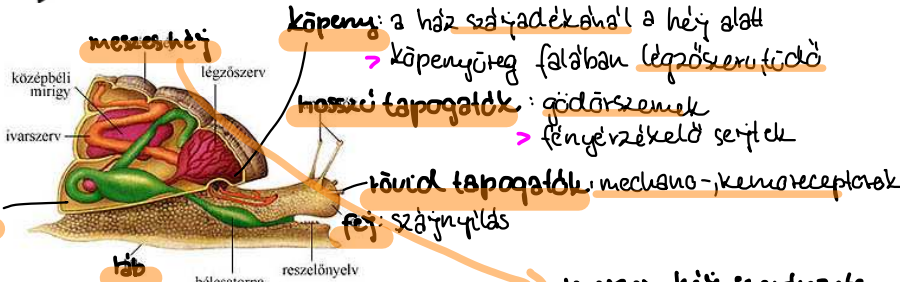
gyötörőcsinyó

CSIGÁK

Testképzés

köpeny: a ház szíjadékánál a héj alatt
 > köpenyüreg falában lepdőszerű tördő

hosszú tapogatók: gödörselemek
 > fényérzékelt sejtiek

rövid tapogatók: mechano-chemoreceptorok
 fej: szájnylás

háb
 > nyálkamirigyek
 > bőrzonulomló
 > oxisádtalp talpmirigyekkel
 > mozgását valószínűsítés segít

meszes héj szerkezete

- > a köpeny segítségével meszesanyagok felgyűlésével termelnek
- 1.) vékony héjhártlya, pigmentált, anyaga fehérjé
- 2.) vastag oszlopos réteg, CaCO₃ (mész)
- 3.) tengelyében oszlop. oszlopszálakkal
 ↳ vesékly esték visszahúzza az állatot a házba

elkavicsa
 többszörös
 szövets
 valódi testreges
 szelvényzetlen
 mindhárom csíralemezzel
 rendelkező
 őszáji
 kétoldali szimmetriájú

Mozgás táplálkozás légzés kiválasztás szaporodás idegrendszer érzékelés

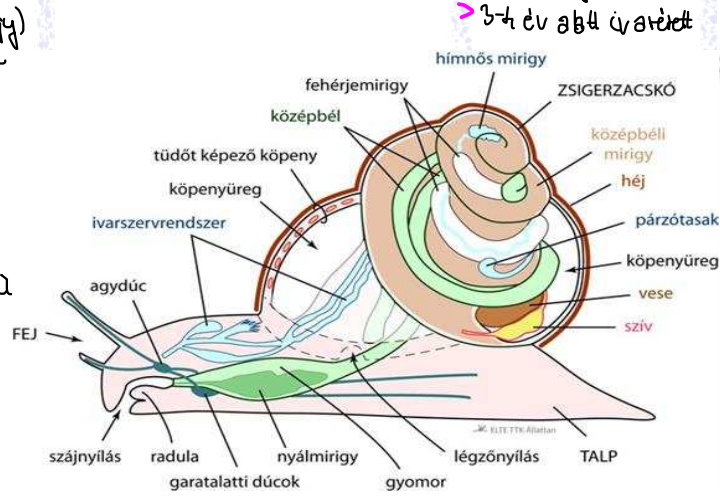
- bőrzonulomló
 oxisádtalp
 mirigysejtiek
 láb
- > **előbél**
 - szájnylás
 - reszelőnyelv
 - állkapocs
 - radula (reszelő)
 - 2 nagy nyálmirigy
 - garat
 - nyelőcső
 - gyomor
- > **középbél**
 (középbél mirigy)
 - emésztőnedvek
 - felszívódás
 - reabszorpció
 - megemésztés
 - Ca-reabszorpció
- > **utóbel**
 - sz- vízvisszatartás
 - bélsz- ürítés
 - légzőnyílás

- > növényevő/ragadozó
 - koponyú tördő
 - köpenyüreg falában
 - felületnagyodás
 - erek
 - légzőnyílás
 - belépeskor a köpenyüreg tágulata nő

- > páratlan vese
 - módosult vesecske
 - a szűkcsővek miatt
 - hiányos
 - belső megteremtés
 - nyílás
 - közvetlen fejlődés
 - ovariszervek: a zsigerzacskó felső részében
 - kölcsönös megtermékenyítés
 - ke-Go pelc-falakra állott gödör
 - 3-4 év alatt ivarérett

- > dúcidegrendszer
 - kp: garatideggyűrű
 - agydúc
 - garatalatti dúcok
 - **kötényke**
 - dúcok talpmirigyek
 - zsigerdúc: víz emésztés
 - köpenydúc: légzés
 - fali dúc: páratás táplálékfelvétel

- > **gödörselem**
 - alak-, színelés
 - **röviddedo tapogató**
 - szaglás, tapintás

külső

- > meszes héj
 - héjvastagság
 - oszlopos réteg
 - anyaga CaCO₃
 - meszesanyagok termelnek

keringés

- > nyílt
 - kétüregű szív
 - pitvari kamra
 - szűkcsővel
 - **orta**
 - oxigénben dús vényűket szállít
 - artériákra oszlik
 - **hemocianin**
 - oxigén szállító vegyület

Rendszerezés

Phylumok

KAGYLÓK

FEJLÁBÚAK

ÚJSZÁJÚAK

Újszájú állatok

- > a belsőre ősbélszája végbelnyílássá alakul
- > az ellenkező oldalon új szájnílás
- > belső váz
- > a légzőszem előbél eredetű
- > a csődegyrendszer a háti oldalon található

előgerincűbrosok

- > tengeri állatok, zsákállat
- > küttakaró: fehérje + szénhidrát
- > gerinchőr a lárvában, később felszűnik

zsákállatok

tengeri tulipán

európai lándzsahal

Rendszerezés

tüskeshőrnök

- > tengeri állatok
- > kívülről sugaras, belülről bilaterális szimmetria
- > a küttakarón mezőtüskék, merev tok
- > vízcsínnyelvény, lábcsokrok
- > külső megfenekélyezés, váltóváró, átalakulás

dárdás sün

tengeri csillag

csöves tengeri ebanka

fejgerincűbrosok

- > tengeri állatok
- > hátszervi, lándzsás alakú áramvonalas test
- > nincs fej és végtag
- > mozgás úszószegély segítségével
- > gerinchőr az egész testen végighúzódik
- > csődegyrendszer a törzsben
- > koponyóbél
- > táplálkozás a vizből kivont anyagokkal

gerincek

állkapocs nélküliek

porcos vázúak

halak

állkapocs nélküliek

állkaposok
porcos vázúak
csontos vázúak

állkapcsosok

csontos vázúak négylábúak

magzatbuck nélküliek

kétéltűek

magzat- burkosok

hüllők **TIJNOK!**
teknősök, krokodilok
pikkelyes hüllők

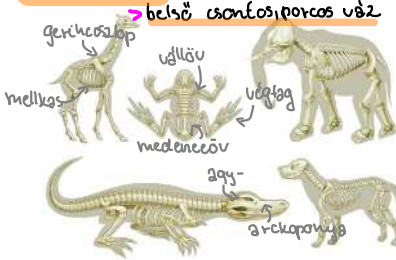
madarak
földmadár-szabásúak
vízimadár-szabásúak

emlősök
tojásrázó emlősök
váltaképpeni emlősök

Gerincesek

- > a ma élő legfejlettebb állatok
- > kitoldalsi szimmetria
- > embrióális állapotban szelvényes jelleg

Vázrendszer

fejváz

- > agy- arckoponyja

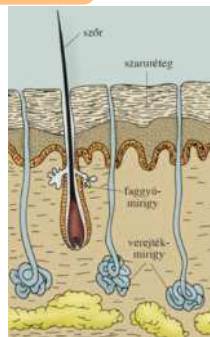
törzsváz

- > gerincoszlop
- > mellkas (bordák, szegycsont)

végtagok

- > végtag
- > függőváz (vállöv, medenceöv)

Külsőkoró (bőr)

- hőm**
  - > főhőtege
  - > halálnál együtte
  - > kétéltűek: enyhén elszarusodó
  - > hüllőktől: erősen elszarusodó
- irta**
  - > erekben, idegekben gazdag
  - > kötőszövet

- bőralta**
  - > zsírszövet
  - > tápanyagraktár
  - > hőszigetelés

Táplálkozás (ragadozó, növényevő, mindenevő, dögevő)

A gerinces állatok emésztőrendszere (általános séma)

- > táplálék felvétele, aprítása, rühítése
- > emésztés megkezdése
- > táplálék továbbítása
- > fogazat
- > emésztés, felszívás fő szakasa
- > máj
- > hasnyálmirigy

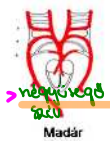
Szaporodás

- > külső/belső megtermékenyítés
- > köveket/köveken fejlődés

Keringés (zárt)

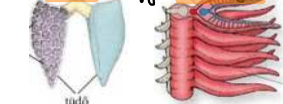
- > két vétkör
- > két vétkör között (tüdő)
- > nagyvétkör (test)
- > hemocirkuláció
- > kételtű

- > **hemoglobin**: oxigénszállító anyag a vörsvértestekben

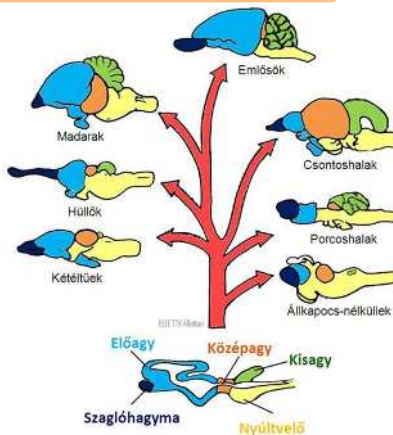
Légzés

- > előbél eredetű légzőszerv
- > tüdő vagy kopolyó

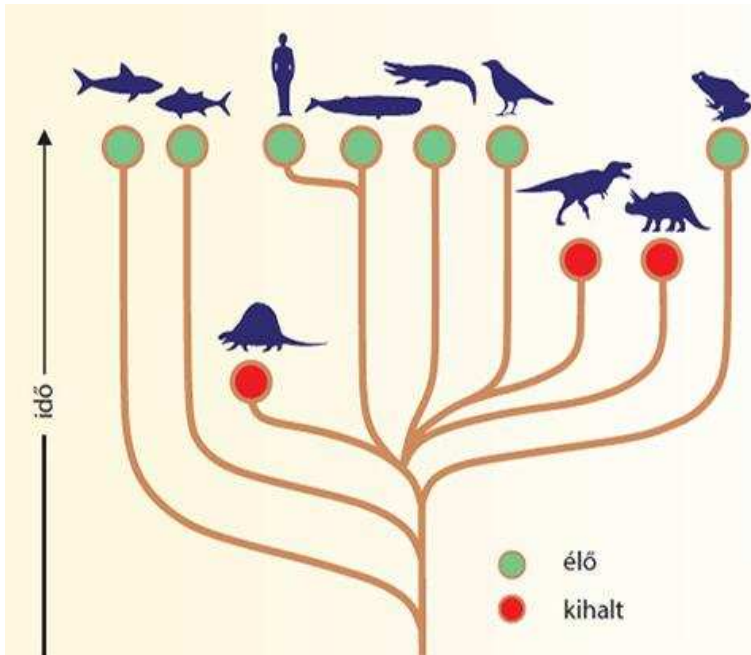

- > **magzatburk nélküli**: nem alakult ki magzatburk (kétéltűek)
- > **magzatburkosok**: a magzatburk a kiszáradástól védi ez embrió

idegrendszer, érzékszervek

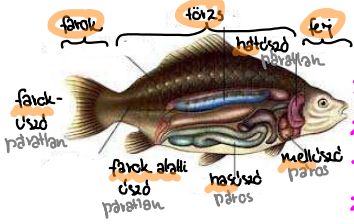

- > **csőidegrendszer**
  - hátoldalon
- > **központi idegrendszer**
  - agy
  - gerincvelő
- > **hólyagszerv**
  - kétéltű
- > **belsőfül**
  - halás, egyszakos
- > **Orsó**
  - szaglós
- > **szájüreg**
  - ízlelő

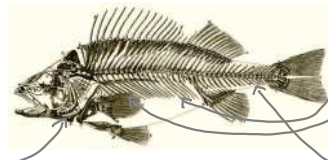

CSONTOS HALAK

> vízi életmód, változó testhőmérséklet

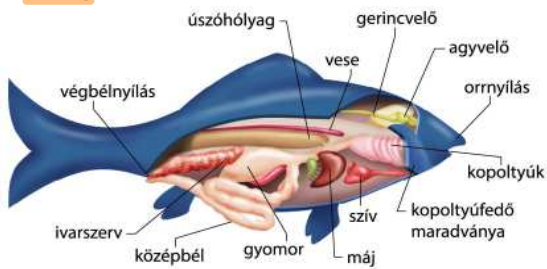
- > orsóalakú, áramvonalas test
- > a gerincoszlop mezején kapcsolódik a koponyához
- > páros úszók: irányítás
- > páratlan úszók: hajtás
  - lágy bőrmédek
  - merevítés: úszószegélyek

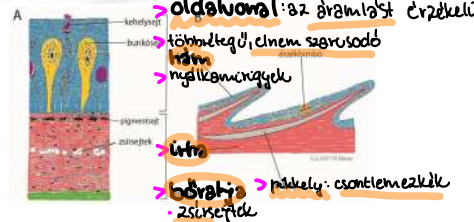
- > hordók
- > nincs zárt mellkas és szegycsont
- > szelvényes vázizomrendszer
- > szálkák

Táplálkozás

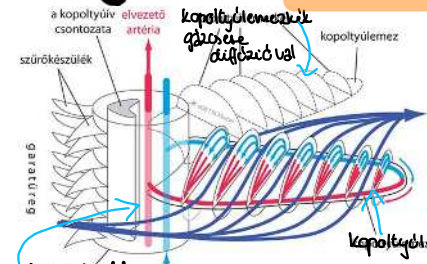
- > békés halak: nincs fogazat, 1940mm
- > ragadozó halak: rövidített fogazat
- > nemcincenek nyálmirrűgyek
- > kloaka

Küttakaró

Légzés

> lemezkes kopolytű: előbél eredetű

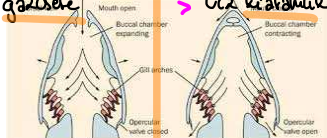
- > kopolytű
  - 1 db bevezető artéria
  - 5 db kopolytűrés választja el

belégzés

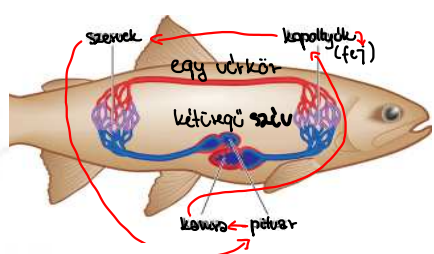
- > szájon át víz
- > fedő emelkedik
- > víz a kopolytűbe
- > gázcsere

külgzés

- > száj csukva
- > száj térteljesen csökken
- > fedő süllyed
- > víz kiáramlik

Keringés

Érzékszervek

- > szem: nem mozgatható
  - közellátó
  - nincs szemhéj, könnymirigy
- > belsőfül: egyensúlyérzékelés
- > hanghullámok: testfallal és úszóhólyaggal érzékelik
- > szaglógyököt
- > oldalszal: víz áramlása
- > úszóhólyag: hirtelen változtatással sűrű
  - gáztartalmának változtatásával merül/emelkedik
  - részt vesz a hallás folyamatában

Szaporodás

- > váltivarú
- > ivari kitartékoság
- > úvás: a szaporodás folyamata
- > nagy mennyiségű ikra (peték)
- > külső megtermékenyítés
- > nincs utódgondozás

Rendszerezés

KALAK

ÁLLKAPCS NÉLKÜLIEK

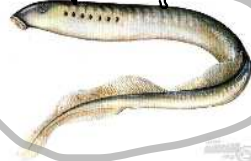
nyálkahal

atlanti-óceáni nyálkahal

ingólsk

tengeri ingólsk

ÁLLKAPCSOSAK

Porcos vázúak
zsílbasztó rája

óráscápa

Csontos vázúak

tüdőshal

austráliai tüdőshal

botlásúszósok

maradványhal

sugarasúszósok

kecsge

csuka

MAGYARORSZÁGI HALAK

compó (pontyféle,

víz növényzet, lápok, mocsarak)

bagolykeszeg (folyók)

bodorka (patakok, tavak, holtágok)

harcsa (legnagyobb ragadozó)

balin (pontyféle, ragadozó)

dévénkeszeg (pontyok körül, folyók, Balaton)

olomolykó (folyók)

márna (pontyféle, vízfenék)

jászkeszeg

csuka (ragadozó, folyók)

kecsge (Tisza)

kárász (pontyféle)

garda (felszínhez közel, Duna, Tisza, Balaton)

menyhál (édesvízi tőkehal)

paduc (pontyféle, oxigénigényes vizek)

ponty (hajószó, gyors folyású vizek)

köcsülő (süngerfélék, hideg vizek)

sebes pirsztrány (lázacféle, gazdag, gyors folyású, hideg vizek)

sügér (nyugodt vizek)

lapos keszeg (pontyféle, folyók, holtágok)

udgó durbincs (sülők, hártyák körül, elmosárasodott vizek)

vörössztrányú keszeg (lassú folyású, állóvizek)

sülő (ragadozó szilipek, durvasztók)

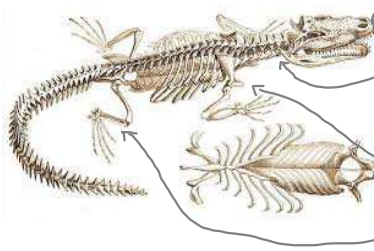
szilvaomú keszeg (iszapos, lassú folyású vizek)

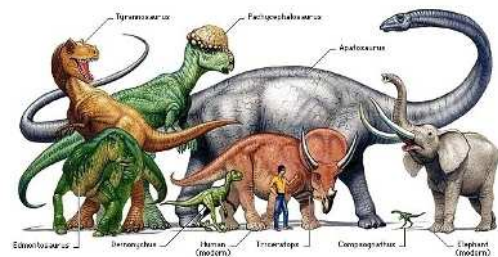
HÜLLŐK

Váizrendszer

- > szárpaddlás kialakul
- > onyog elhatárolódik a szárpaddtól
- > nyak: 1. csigolya - fejtámasztás
- > 2. csigolya - fejtámasztás
- > a fej forgására
- > fejlett gerincoszlop és bordák (kev. nyak és fark)
- > zárt mellkas, szegycsont
- > öttagú végtagtípus, tobláb

Legsikeresebb csoportjuk: **dinoszauruszok**

Táplálkozás

- > növényevő: legurak, egyes teknősök
- > ragadozók: krokodil, kígyó, gyík
- > dögevő: varánus
- > kloákával szendelkeznek

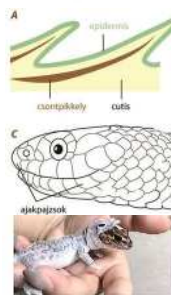

Fogazat

- > rándók fogak
- > krokodilok: első gyökerező fogak
- > kígyók: utótagfogak
- > teknősök: szárukáva

Külsőkaró

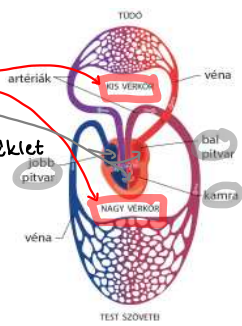
- > felhám: száraz, erősen elszáradó lephám
- > elhalt sejtek: vastag szarvleveg
- > szarvpikkelyek/szarvpajzsok
- > vedlés: növekedés
- > irha: bőrcsontok
- > sok pigmentsejt (kósmileon)
- > nincsenek ujjgyök
- > tekno: a bőrcsontok összenőnek a gerincoszloppal, bordákkal, szegycsonttal

Légzés

- > tüdővel
- > nincs bőrlégzés
- > tüdő: egyszemű, zsáksebé képződés, változatos komorokra tagolták
- > légszűrő során a mellkas térfogatát a bordaközi izmok segítségével változtatják
- > krokodilok: nekuszium

Keringés

- > zárt, két vérkör
- > háromüregű szív
- > változó testhőmérséklet

Szaporodás

- > váltivarú, belső megtermékenyítés, közvetlen fejlődés
- > tojás: embrionális fejlődés
  - mész u. lágy héj
  - magzatburkok
- > álelvenszűk és lehetnek
- > párzás kloaka segítségével

Érzékszervek

- > külső fül: dobhártya a mélybe süllyed
- > Jacobson-féle szerv: kígyók, szaglás
  - nyelv öltögetésével
  - szájba jutott illatanyagok
- > gödörszerv: kígyók, hőérzékelés
  - infravörös sugarak

Rendszerezés

TEKNŐSÖK

Csevepes teknős

mocsári teknős

KROKODILOK

kínai alligátor

kaimán

- > négyüregű szív, nekuszium
- > gyökerező fogak
- > mész u. lágy héjű tojásokról ivadék gondozás

PIKKELYES HÜLLŐK

leguinálakjak
zöld leguán

gekkóalakjak
fali gekkó

lőbaltangyík-alakjak
tölkény gyík

lakondokgyík-alakjak
pannon-gyík

fürggyík

kígyók
anakonda

boa

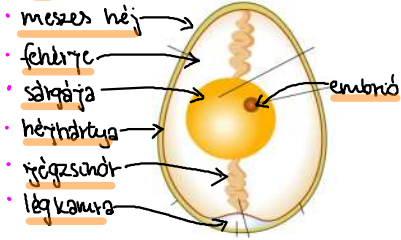

Szaporodás

- > váltivarú, ivari különbség,
- > belső megtermékenyítés, közvetlen fejlődés
- > ivadékgondozás, fékekeltő v. fézkekeltő

> tojás: embrionális fejlődés

Érzékszervek

- > kcsagy: mozgáskoordináció
- > köziagy: hőszabályozás
- > hallócsont: nincs fülkagyló
- > belső fül: hallás, egyensúlyérzékelés fejlett
- > szaglás, ízlelés: fejletlen
- > szem: valamennyi élőlény között a legfejlettebb

Rendszerezés

FUTÓMADÁR-SZABÁSUÁK

strucc

handu

emu

ÚZHADÁRSZABÁSUÁK

tyúkalkák

fácán

lúdalkák

tökés lúd

gölyaalakúak

bíbros vöcsök

harkályalkák

tarka harkály

bagolyalkák

gyöngybagoly

galambalkák

örvös galamb

darálalkák

tüzek

lilealkák

erdei szalonka

súlyomalakúak

barra rétihéja

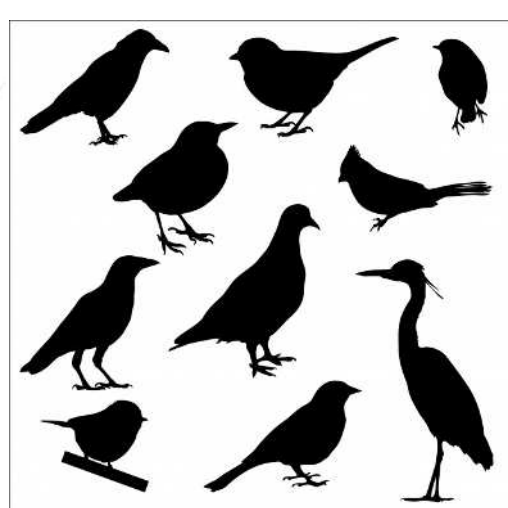

énekesmadár / verébalkák

vetési varjú

sergély

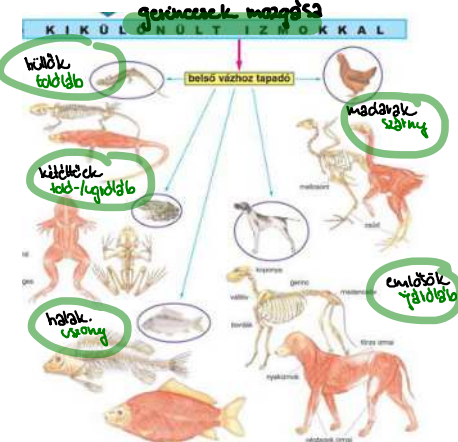
EMLŐSŐK

Általános jellemzők

- > óriási változatosság az eltérő környezethez való alkalmazkodás miatt
- > Érzékszerv a hüllőké hasonló
- > gyökér: törzs alatt, a testet támasz a talaj felszíne felett tartják
- > tojékot szőr borítja
- > gyökereken fogak, egy fogváltás
- > respiráció: légzés, mell- és hasüreg között
- > légzőlapos, nagy felületű tüdő
- > nincs kloaka, a végbélnyílás különül a húgyvezetékétől
- > két vérért, négyüregű szív, vasz nélküli vörösvértestek
- > állandó testhőmérséklet
- > váltósvai, belső megtermékenyítés, közvetlen fejlődés, magzatburkol
- > terjedelmes, fejlett központi idegrendszer

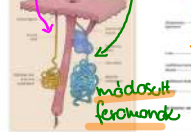

SZARUKÉTRŐDÉLKEL

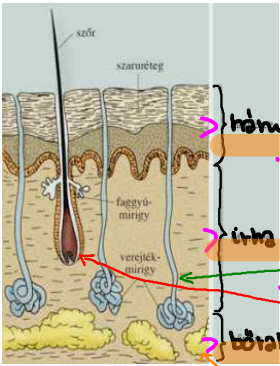
3 hőérzékelési

- fágygöly, • vereték, • állat, • fejnyereg
- módosult
- denevérek: párosítva a mellkason
- ragadozók: hason
- patások: lágykéregből

- hő- és vörösvértestek punitása
- pánorgotás akadályozása
- véd a bőr átmelegedése ellen
- baktérium- és gombásodó
- szájuk arányos az őjszálak számával
- venhesség alatt megduzzad, szülés után lejt termel

Küttakaró

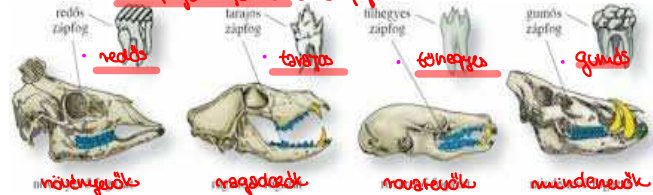

- hám: többrétegű elszarusodó leplem
- alsó rétegében melanin
- izom: lazarostos kötőszövet
- erek, idegek, mirigyek, szőrcsőrök
- bőrny: a bőrt az izmokhoz rögzíti
- nagy mennyiségű zsírszövet

- hőszigetelés
- tápanyag-raktározás
- mechanikai védelem

Emésztőrendszer

- 1. előbél: heterodont, gyökerez fogazat
- > típusát a táplálkozás határozza meg
- > az előfogak felszíne alapján:

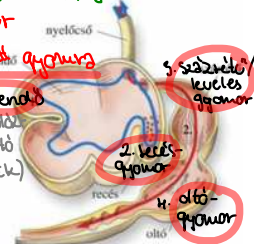
• nágyaslak
metszőfog folytonos kopitási kell

- fogképlet: fogak száma körélmől oldalra fogtípusok szerint
- plémbel fogképlet: $\begin{matrix} 2 & 1 & 2 & 3 \\ 2 & 1 & 2 & 3 \end{matrix}$ } felső fogor
} alsó fogor
- metsző kis, nagyőr (zápfog)

- gyomor: egyszerű izmos gyomor
- kerülő állatok összetett gyomor

- 2. közbél: emésztés
- felszívás

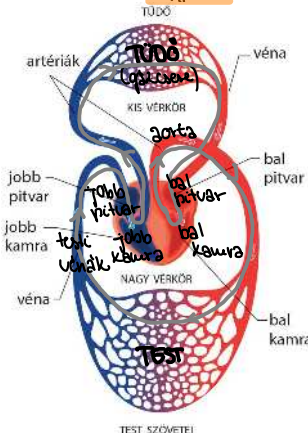
- 3. utóbél: szűrő baktériumok
- végbélnyílással végződik

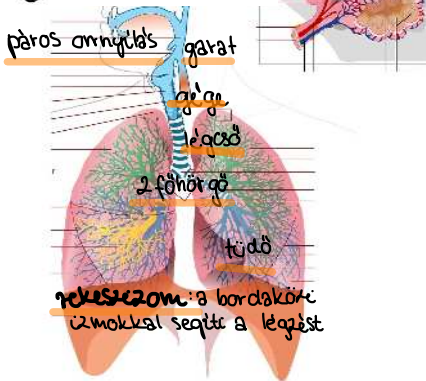
Az összetett gyomor részei

Keringési rendszer

Zárt, négyüregű szív
keszvértör: tüdő, magyarvérértör: test

Légzőrendszer

• respiráció: a bordaközi izmokkal segít a légzést

Szaporodás

- > rátkövetség, ivari kitaláltság
- > belső megtermékenyítés
- > elvénsülés, magzatburok
- > kövületlen fejlődés
- > anyától
- > fejlett ivadék gondozás

csopontosítás

- erszényesek nincs méhlepény, utódok erszényben fejlődnek
- méhlepényesek: a méhlepény a magzattal a köldökzsinóron keresztül létesít kapcsolatot; tápanyag- és oxigénellátás

Érzékszervek

- > lusaq: mozgáskoordináció
- > elbaga
- > köstaq: hőszabályzás
- > fejlett érzékszervek
- > bdr: mechanika, nő, fájdalom
- > hallás: porcós fülkagyló, 3 hallóberontocská, csiga
- > egyensúlyozás: zsákocská, tömlőcska, felkötés újjaratók
- > szaglás: szaglóbőr
- > ízérzékelés: nyelv, ízlelőbimbók
- > látás: hólyagszem

Rendszerezés

TOJÁSRÁKÓ EMLŐSÖK

kloákások

kacsacsőrű emlős

TULAJDONKÉPEMI EMLŐSÖK

ERSZÉNYESEK

opossum

koala

vombat

HÉHLEPÉNYESÉK

vendégpajzselesek

lahár

rosvetűk

erdőpaci sün

mezei cickósnny

úszóállatok

rozmár

elefántfóka

ceték

óceánbálna

palackosú delfin

vágcsálók

kövönseges ürge

mókus

mezei pocok

denevérek

törpe denevér

mókuscickósnnyok

mókuscickósnny

főemlősök

patkósn

orangután

ember

vágdászok

vörös róka

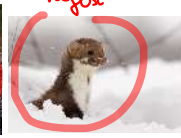
szürke farkas

hícz

nyest

barma medve

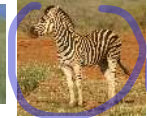

páratlanujjú patások

házi ló

alföldi zebra

tapír

orszarvú

orrmányosok

afrikai elefánt

párosujjú patások

vaddisznó

egyiptói teue

giri

nyúlalakúak

mezei nyúl

üregi nyúl

